

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

KATEDRA ANTROPOLOGIE A GENETIKY ČLOVĚKA

Korespondenční adresa: Viničná 7, CZ-128 43 Praha 2, Czech Republic

Tel.: +420 221 951 618

Fax: +420 221 951 619

HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE posudek školitele

Práci předložil(a) student(ka): **Eliška Zazvonilová**

Název práce:

Vztah mezi dlouhověkostí a známkami nespecifického stresu na kostře v raně středověké populaci Velké Moravy

1. **CÍL PRÁCE A OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ** (bodové hodnocení na škále od 1 do 10):

A – Práce jako celek

1 – teoretický úvod (background) a jeho kvalita	9
2 – cíl DP jasně definován a rozpracován	9
3 – vhodnost a kvalita zvolených metod	9
4 – jasnost interpretace výsledků	8
5. – kvalita diskuze, smysl pro syntézu, pertinence závěrů	9

B – Nezávislost studenta a jeho iniciativa :

6 – kontakt se školitelem	9
7 – míra potřeb korekcí rukopisu školitelem (méně je více bodů)	9

C – Úprava a kvalita rukopisu

8 – kvalita dokumentace a ilustrací	9
9 – kvalita písemného projevu	8

D – Vlastní hledání informací

10 – výběr pramenů a přesnost odkazů, citace « z druhé ruky »	9
---	---

Celkový počet bodů _____ **88** _____

výborně (100 - 81), velmi dobře (80 – 71), dobře (70 – 61), nevyhovující (60 a méně)

2. **STRUČNÝ KOMENTÁŘ** (celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.):

Obecně panuje v biologické antropologii názor, že známky nespecifického stresu jsou projevem horších životních podmínek a horšího zdravotního stavu jedince i populace. Logickým důsledkem špatného zdraví je pak kratší délka života. S alternativním názorem přišli v roce 2014 Becic se spolupracovníky. Vyšli z předpokladu, že kostní porozita je pravděpodobně způsobena

nedostatečnou výživou, která mohla mít naopak příznivý vliv na délku života dospělých a byla zprostředkována epigenetickými mechanizmy, které ovlivňují expresi genů s výsledkem podobným účinkům omezeného příjmu potravin, jak je známe u zvířecích modelů. To byl hlavní důvod zadání DP práce. Ta se tak stala příspěvkem k bioarcheologii populace slovanského obyvatelstva našich zemí a navázala na výzkumnou problematiku katedry antropologie a genetiky člověka PřF UK a antropologického oddělení NM Praha.

Cílem DP Elišky Zazvonilové proto bylo analyzovat vztah známek nespecifického stresu na kostře a mortality dospělých jedinců ranně středověké populace Velké Moravy. Po velmi zdařilé teoretické části, kde kriticky představila stávající stav a problémy odhadu věku dožití i hodnocení stresu na kostře, přistoupila diplomantka k řešení úkolu ve dvou rovinách. Jednak zhodnotila soubor 559 dospělých jedinců pohřbených u III. kostela v Mikulčicích stejnými metodami, které použili Bekic a spolupracovníci. V druhém případě zvolila metody, které jsou považovány za vhodné pro identifikaci dlouhověkosti, tedy tzv. mohou nalézt jedince starší 60 let. Výsledky ukázaly, že vlastní výběr metod skutečně existenci jedinců starších 60 let potvrdil a rozdíl průměrů věku dožití byl statisticky významný. Stupeň projevu známek nespecifického stresu ve vztahu k věku dožití však nebyl potvrzen v plném rozsahu a byla patrná pouhá tendence k vyššímu věku u jedinců bez projevů stresu na kostře. Poměrně cennou a informativní je hodnocení mortality, kdy se Eliška nezastavila u pouhého výpočtu úmrtnostních tabulek. Učinila krok dál. Srovnáním úmrtnostní křivky s teoretickou mortalitou archaických populací s nadějí dožití při narození mezi 25 a 35 let konstatuje zvýšenou úmrtnost starších dospělých oproti referenčním hodnotám bez ohledu na zvolený výběr metod odhadu věku. To nabízí úvahu a otvírá perspektivu dalšího studia o demografickém složení a eventuální migraci osob v dospělém věku v souvislosti s funkcí studovaného pohřebiště.

DP splnila veškeré požadavky na ní kladené. Studentka je samostatná, kriticky uvažující a iniciativní ve všech oblastech vlastního výzkumu. Dle mých zkušeností je její práce vysoce nadprůměrné kvality a zasluhuje nejvyšší ohodnocení.

3 OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ

Žádné otázky ani připomínky nemám, neboť byly řešeny v průběhu realizace DP na pravidelných konzultacích

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (*výborně, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě*):

Navrhuji známku **VÝBORNĚ**

V Praze, 22. srpna 2017

Jaroslav Brůžek